

Posudek na diplomovou práci Bc. Evy Kotasovy
Každodennost žen-matek za normalizace z hlediska výchovy dětí a péče o rodinu

Předkládaná diplomová práce *Každodennost žen-matek za normalizace z hlediska výchovy dětí a péče o rodinu* je věnovaná zachycení každodennosti socialistické ženy prostřednictvím rozboru článků z dobového časopisu *Vlasta*.

Musím zdůraznit, že předkládaná diplomová práce je především historická – pochází z historiografické dílny a důsledně dodržuje historické metody a postupy. Jde zvláště o zvolenou metodu dějin každodennosti, analýzu historického diskurzu, kvalitativní metodu rozboru obsahu dobových pramenů a v neposlední řadě o kritiku resp. kritický odstup vůči těmto pramenům, kterého se autorka důsledně přidržuje (viz kritické postřehy o dobovém vlivu propagandy, ideologické zatíženosti, cenzury a autocenzury, s. 8, 14 a jiné).

V úvodních kapitolách autorka vymezuje termíny a pojmy, s kterými hodlá pracovat (např. sociální komunikace, každodennost, normalizace, autoritativní stát a jiné). Přičemž je vymezuje časově (např. ústřední pojem tzv. raná normalizace) a významově (např. zdůvodňuje použití termínu diktatura apod.). Metodologickým postupům a výchozím terminologickým pojmům je věnována kapitola 1. *Metodologie* (s. 14-20) a zároveň kapitola 2. *Úvod do problematiky: teoretická východiska, terminologie, dějinné souvislosti* (s. 20-36).

Kapitola 2. *Žena a rodina v normalizačním Československu* obsahuje užší úvod do problematiky a dále pak sleduje samotný rozbor obsahu k tomuto cíli zvoleného média (*Vlasta*) (Kapitola 4. *Rozbor obsahu časopisu Vlasta z let 1970-1975*). Rozbor článků není nahodilý, ale sleduje jedno z nejvýraznějších období socialistických dějin, a to období tzv. rané normalizace (1970-1975).

Obsahový rozbor je dobře strukturovaný a proto je velice přehledný. Jednotlivé kategorie rozboru zachycují každodenní rutinu socialistické ženy (kuchyně, oblečení, kosmetika apod.) s důrazem na rodinnou problematiku (především děti a péče o ně).

Musím poznamenat, že rozbor každé kategorie je doprovázen vlastními kritickými úvahami autorky, což dělá danou magisterskou práci velice vyspělou a hodnotnou (např. úvahy o absenci jakkoliv problematických článků o předškolní péči o dítě a s tím spojených možných komplikací ve výchově, v časopisu se nezpochybňuje výhradně pozitivní význam jeslí (není zde *de facto* vůbec místo pro jakoukoliv diskusi, s. zejm. 68-72) apod.) K velmi zajímavým dle mého názoru patří postřehy o téměř naprosté utopičnosti představy muže v kuchyni, což potvrzuje představu o hlubokém zakotvení tradičních genderových rolí, které byly na stránkách časopisu

reprodukované (s. 59-61 a jiné). Tento rozpor obzvlášť vynikne na pozadí neustále zdůrazňované socialistické rovnosti pohlaví (s. 54, 61, 84, 86, 88 a jiné) apod.

Obsahový rozbor částečně (v důsledku striktní vymezení jeho metodologického rámce) vrhá světlo i na mentalitu socialistického člověka (především ženy), kdy se jakožto pozitivní hodnoty prosazovaly hodnoty pracovitosti a zručnosti (především manuální) (s. 65, 68, 86-89) nezpochybnitelnosti autorit apod.

V praktické části posuzované diplomové práce se tedy nejedná o pouhé převyprávění pramenů. Jde o přínosnou originální práci, která obsahuje vlastní promyšlené úvahy o tématu a jeho jednotlivých podkategoriích.

Cíle a výzkumné otázky práce jsou jasně stanovené a na konci práce splněné resp. zodpovězené.

Práci hodnotím jako **výbornou** a splňující vysoké nároky magisterské práce historického zaměření.

V Praze 20. ledna r. 2015

Mgr. Alena Marková, Ph.D.